

CALL FOR PAPERS

www.cmsmarx.org/marx22
marxconf@cmsmarx.org

Marx22: Ursprunglig ackumulation

Stockholm, 28–30 oktober 2022

Efter de lyckade Marx-konferenserna 2013, 2016 och 2019 är det nu dags för Marx22 på temat “Ursprunglig ackumulation”.

Varför uppstod kapitalismen och varför fortsätter den att existera? Karl Marx menade att vi behövde förstå kapitalismens blodiga förhistoria för att kunna förstå och förändra samhället i framtiden. I en tid där allt – från sjukvård och vatten, till våra känslor och den yttre rymden – har förvandlats till varor är det viktigare än någonsin att tänka kring kapitalets ackumulationsprocess.

För att kapitalismen ska kunna existera måste det finnas en arbetarklass som är skild från produktionsmedlen och tvingas sälja sin arbetskraft i utbyte mot lön. Men en sådan arbetarklass uppstår inte av sig själv – den måste tvingas fram. Den historiska process som frambringade dagens klassamhälle åtföljdes i varje steg av våld och repression mot dem som gjorde motstånd mot proletariseringen och den plundring av det gemensamma som gav kapitalisterna kontroll över samhällets vitala resurser. Marx kallade denna process för den "ursprungliga ackumulationen" och han beskrev den som "drypande, från topp till tå och ur varje por, av blod och smuts".

Inom den marxistiska traditionen har det funnits åtminstone två sätt att förhålla sig till den så kallade ”ursprungliga ackumulationen”. Dels har termen använts för den historiska period som lade grunden för det kapitalistiska produktionssättet, dels har den betecknat en ständigt pågående process genom vilken kapitalet skapar nya marknader, expanderar till nya områden och förnyar sig genom att inlemma nya resurser.

Människohandeln, varufieringen av vatten och Silicon Valley-mogulernas högtflygande planer på att kolonisera Mars är bara några exempel på hur våra kroppar, livsvärldar och omgivningar sugts in i ackumulationsprocessen. Hur ska vi förstå denna utveckling? Och hur går vi vidare för att begränsa och motverka kapitalets expansion?

SKICKA IN BIDRAG

Inför konferensen Marx22 efterlyser vi förslag till sessioner, paneler och uppsatser från forskare, aktivistnätverk och andra intresserade som vill belysa huvudtemat med hjälp av teoretiska verktyg och praktiska exempel som anknyter till Marx eller den marxistiska traditionen. Vi välkomnar historiska perspektiv på den ursprungliga ackumulationen lika väl som analyser av hur liknande plundringsprocesser fortskrider i dag. Temat kan behandlas teoretiskt eller empiriskt, och med utgångspunkt i ekonomiska, sociala, politiska, kulturella, ideologiska eller ekologiska perspektiv. Sist men inte minst eftersöker vi bidrag som lyfter fram progressiva alternativ och visioner om ett samhälle som bryter med den ständiga vinstjakten.

Vi tar emot individuella abstract eller papers liksom förslag på kollektiva arrangemang med minst tre aktivt medverkande deltagare. Ni är fria att själva välja format och innehåll på arrangemanget, som ska pågå mellan en och två timmar. En möjlig form är den akademiska sessionen, baserad på papers, individuella presentationer och allmän diskussion, Andra tänkbara format är paneldiskussioner, rundabordsamtal, workshops eller något annat ni finner lämpligt. Ni tar fullt ansvar för organiserandet av arrangemanget, exempelvis rekrytering och löpande kontakt med deltagare, liksom för själva verkställandet av arrangemanget om det blir accepterat.

Vi ber er skicka ett abstract om 300–500 ord, där följande ska framgå: titel, förslag till upplägg, längd, språk (svenska/skandinaviska eller engelska), liksom en översiktlig beskrivning av ämne, innehåll och teoretiskt tema. Ange också deltagare med namn och eventuell titel på deras individuella bidrag om det är tillämpligt.

Abstract skickas senast den 1 juni 2022 till: marxconf@cmsmarx.org. Detta gäller både sessioner och individuella paper.

SESSIONSFÖRSLAG

Vad är den ursprungliga ackumulationen?

Hur och varför uppstod kapitalismen till att börja med? Svaret Marx en gång gav var att kapitalismen föregicks av en ”ursprunglig ackumulation” under 1500- och 1600-talen, under vilken böndernas jord våldsamt exproprierades och förvandlades till kapital. Debatterna om den särskilda karaktären hos denna period har dock fortsatt. Till denna session efterlyser vi diskussioner och analyser kring hur Marx idéer om den ursprungliga ackumulationen kan förstås och användas idag. Här efterlyser vi både inlägg som diskuterar teorin om den ursprungliga ackumulationen och historiska studier som utgår från begreppet. Vad är den ursprungliga ackumulationens logik och hur förhåller den sig till

den kapitalistiska ackumulationens logik? Är begreppet universellt tillämpligt på alla tider och rum eller borde det användas mer snävt?

Staten, marknaden och det gemensamma

Under de senaste decennierna har staten privatiserat välfärdsinrättningar såsom skolan, vården och omsorgen. Gemensamma resurser har sålts ut eller helt enkelt skänkts bort till privata intressen. Ägandet har koncentrerats till några få koncerner. Marxistiska teoretiker har tolkat denna utveckling som uttryck för framväxten av en nyliberal regim. Inte minst har statens roll som expropriatör och exploatör lyfts fram. Hur gick detta till? Är det möjligt att ta tillbaka det vi en gång ägt tillsammans? Här efterlyser vi analyser av hur kapitalet lyckats anhopa enorma resurser genom att privatisera sådant som tidigare varit kollektiv egendom.

Digitalisering av människans tillvaro

Informationsteknologin och digitaliseringen har under de senaste årtiondena bidragit till att göra allt fler delar av livet till material för fortsatt kapitalackumulation. Hit hör inte minst internetjättarnas massiva ansamling av personlig information och beteendedata som används för att sälja riktad reklam och manipulera människors handlingar. I denna framväxande "övervakningskapitalism" förvandlas människors beteenden, begär och personligheter till råvaror som kan kontrolleras, manipuleras och säljas till högstbjudande. Vad återstår av de socialistiska teknikdrömmarna i övervakningskapitalismens tidsålder? Hur ska vi förstå den digitaliserade och informationsdrivna samhällsformation som nu framträder? Vilka organisationsformer och kamper krävs för att värna människors integritet, återta de digitala allmänningar som kapitalet lagt under sig och ställa teknologin i samhällets tjänst? Sessionen välkomnar bidrag som diskuterar dessa och liknande frågor.

Social reproduktion och kapitalets ackumulation

Den sociala reproduktionen genomskärs idag av kommersiella intressen. Familjens, privatlivets, intimitetens och känslolivets sfär öppnas för ackumulation – ofta med statens hjälp. I sin klassiska bok *Caliban and the Witch* argumenterar Silvia Federici för att de historiska häxjakterna fungerade som ett sätt att disciplinera kvinnor och fördjupa klyftan mellan produktionens och reproduktionens sfärer. I polemik med Marx visar hon hur den ursprungliga ackumulationen inte bara upprättade kapitalistiska ägarförhållanden, utan också lade grunden för det moderna patriarkatet. Även i dag fortsätter häxjakterna (se till exempel Maria Mies arbeten), sida vid sida med andra former av disciplinerande, alienerande eller exploaterande praktiker designade för att bibehålla könsmissiga och

etniska hierarkier. Som Federici har påpekat indikerar detta att den ursprungliga ackumulationen inte bara föregår, utan snarare genomsyrar kapitalismen som sådan. Hur ser förhållandet ut mellan den exploaterade arbetskraft som används till att producera varor och den som utnyttjas för att reproducera människolivet (och därmed arbetskraften själv)? Vad är kapitalistiskt med sexismen och rasismen, och hur underbyggs kapitalismen av rasismen och sexismen? Till denna session välkomnar vi teoretiska och empiriska bidrag som fokuserar på kapitalackumulationens och den sociala reproduktionens könade och rasifierade dynamiker.

Rovdrift i rymden (eller "Så som på jorden, så ock i himmelen")

Vad händer när kapitalet reser ut i rymden? År 2021 åkte miljardärerna Richard Branson och Jeff Bezos till rymden, och NASA beslutade att Elon Musks raketer ska transportera nästa generation av människor till månen. Nya aktörer gör entré i rymden och på jorden omförhandlas gamla kontrakt mellan stater och företag. Rymden hävdas kunna erbjuda allt från underhållning i form av rymdturism till att vara en viktig del i lösningen av klimatkrisen. Expansionen i rymden väcker en rad frågor: Vilka av dagens grandiosa rymdprojekt kommer att förändra vår vardag i framtiden? Vilka blir de juridiska och ekonomiska konsekvenserna om det går att utvinna mineraler ur asteroidbältet? Hur är ackumulationen i rymden kopplad till koloniala och imperialistiska konflikter på jorden? Och inte minst, hur bör vänstern analysera och ta ställning till de möjligheter och faror som den återuppväckta rymdkapplöpningen för med sig?

Ursprungsfolkens kamper

Moderniteten förknippas ofta med elektrifiering, vattenkraftdammar, motorvägar, högteknologisk infrastruktur och urban expansion som breder ut sig över det naturliga landskapet. I norra Kalifornien har Yurokstammen länge levt intill Klamathfloden som löper ut i Stilla havet, och deras moderna historia bekräftar många av modernitetens skadliga effekter. Redan under 1800-talet började deras traditionella jaktmarker och levnadssätt trängas undan i samband med guldruschen och den ursprungliga markackumulation som pågick i Nordamerika under den koloniala expansionen västerut. Precis som Marx upptäckte den inneboende konflikten i kapitalismen när han på 1840-talet såg hur de tyska böndernas vana att plocka ved i skogarna kriminaliserades på grund av skogsägarnas utvidgade äganderätt, går det att se Yurokstammens kamp om floden som ett uttryck för ursprunglig ackumulation. Varje år pågår en intensiv kamp om vem som har rätten att fiska efter lax i floden. Stora trålare försöker lägga beslag på hela laxbeståndet för att sälja på marknaden, en process som hotar att utarma floden helt och hållet. Kampen sätter fingret på den inneboende konflikt som finns mellan kapitalets konstanta expansion och varje försök till en ansvarsfull förvaltning av livsviktiga

ekosystem. Till denna session välkomnar vi bidrag som fokuserar på den ursprungliga ackumulationens påverkan på ursprungsfolkens samhällen, kulturer, ekonomier och levnadsmiljöer.

Hur går vänstern vidare?

Efter finanskrisen 2008 har vi sett ökad mobilisering av både den politiska vänstern och extremhögern. Trots detta har den nyliberala konsensus som konsoliderades på 1990-talet till stor del överlevt. Förvisso kan man observera en ökad tolerans för statligt styrd finanspolitik, men sådana åtgärder förknippas aldrig med några visioner för radikal samhällsomvandling. Extremhögern har också lyckats förverkliga delar av sitt program, inte minst i form av en nationalistisk politisering av medborgarskapet. Gränserna har militariserats och den internationella klasskampen skjutits i bakgrunden. Vänstern har också gått från att vara en ren proteströrelse till allvarligt syftande försök att ta parlamentarisk makt. Både Jeremy Corbyn i Storbritannien och Bernie Sanders i USA kom nära makten, men missade i slutändan målet. I Europa har flera vänsterprojekt gjort liknande försök. Hur ska vi värdera dessa ansträngningar, och hur går vi vidare?

Fronesis

